Dangaus ir žemės sūnus Vincas Krėvė- Mickevičius

(140-osios gimimo metinės)

Biografija

Vincas Krėvė Mickevičius – Lietuvos prozininkas, dramaturgas, lietuvių literatūros klasikas, profesorius, politinis veikėjas gimė 1882 m. spalio 19 d. Alytaus apskrities, Merkinės valsčiaus Subartonių kaime. Būsimo rašytojo senelis buvo kilęs iš Nedzingės ir Kaime Mickevičiai dar buvo vadinami Krėvėmis, todėl Vincas Mickevičius šią pavardę pasirinko slapyvardžiu. Rašytojas ilgą laiką vadinosi dviguba pavarde (Vincas Krėvė-Mickevičius), o Amerikoje jau ir oficialiai vadinosi tik Vincu Krėve.

1954 metų liepos 7 dieną rašytojas mirė Filadelfijoje, o 1992 metais buvo perlaidotas gimtinėje.

Mokslai

V. Krėvė mokėsi pas kaimo mokytoją, vėliau – Merkinės mokykloje. Pasimokęs privačiai Vilniuje, Peterburge išlaikė 4 gimnazijos klasių egzaminus ir 1900 m. įstojo į Vilniaus kunigų seminariją, kurioje mokėsi 2 metus, bet dėl nesutarimų su seminarijos vadovybe iš jos pasitraukė.
1904 m. Kazanės 1-oje gimnazijoje gavo brandos atestatą ir tais pačiais metais pradėjo studijas Kijevo universitete Filologijos - filosofijos skyriuje, studijavo slavistiką.
1908 m. baigė Lvovo universitetą filosofijos daktaro laipsniu, išlaikė valstybinius egzaminus Kijevo universitete, pelnė aukso medalį už darbą „Indoeuropiečių tėvynė“, buvo pakviestas ruoštis profesūrai. Tačiau dėl mažo atlyginimo iš universiteto išėjo.
1938 m. Latvijos universitetas suteikė V. Krėvei garbės daktaro vardą.

Veikla

1920 m. V. Krėvė įsikūrė Kaune. Dirbo Švietimo ministerijos Knygų leidimo komisijos sekretoriumi. 1922 m. paskirtas Lietuvos universiteto ordinariniu profesoriumi, organizavo Slavų literatūros ir kalbų katedrą. 1925 – 1937 m. Humanitarinių mokslų fakulteto dekanas. Skaitė visuotinės literatūros istoriją.

Įsteigė ir 1920 - 1923 m. redagavo literatūrinį žurnalą „Skaitymai“. 1924 m. V. Krėvės iniciatyva įsteigtas savaitinis žurnalas „Lietuvis“. Redagavo tęstinius leidinius: „Tauta ir žodis“, „Gaisai“, „Darbai ir dienos“, „Mūsų tautosaka“ ir kt. Dalyvavo Lietuvių meno kūrėjų bei Lietuvių rašytojų draugijų veikloje.

Šiai draugijai vadovavo nuo 1938 iki 1940 m.

Rinko liaudies kūrybą, ją publikavo, vadovavo VDU tautosakos komisijai.

1938 m. Latvijos universitetas suteikė V. Krėvei garbės daktaro vardą.

Emigracija

1944 m. liepos mėn. Vincas Krėvė – Mickevičius, vengdamas bolševikų represijų su šeima pasitraukė į Austriją. Ten jis įkūrė lietuvių gimnaziją, buvo jos direktorius. 1947 m. balandžio mėn. persikėlė į JAV, apsigyveno Filadelfijoje, Pensilvanijos universitete dėstė rusų, lenkų, lietuvių kalbas bei lietuvių literatūrą.

Kūryba

Literatūrinę kūrybą, eilėraščius Vincas Krėvė – Mickevičius pradėjo spausdinti 1907 m. Kijeve lenkų kalba – poezijos knyga „Frustra“, pasirašė slapyvardžiu Waidelota (Vaidilutė), o nuo 1909 m. kūrinius spausdino lietuvių kalba.

Vincas Krėvė kūrė labai įvairiais žanrais. Jo kūryboje susijungia tiek kertiniai tautosakos elementai, gilią senovę menantys praamžių baltų kultūros akmenys, tiek egzotiškai žibantys Rytų išminties ir filosofijos brangakmeniai.

Vienuose jo knygų puslapiuose galima sutikti XIX a. pabaigos Dzūkijos kaimo žmones, kituose – senovės Lietuvos kunigaikščius ar Biblijos personažus. Jo kūrybos veikėjai – stiprios asmenybės, galinčios ne tik aukotis dėl kitų, bet ir mesti iššūkį stipresniems už save, netgi dievams (dramų personažai Šarūnas ir Skirgaila).

Vincas Krėvė pirmasis lietuvių literatūroje pavaizdavo individualią asmenybę, suabejojusią idealais ir susitelkusią į asmenines problemas. Laisvė ir galėjimas elgtis pagal savo norą – didžiausia vertybė. Jo personažams svetimas paklusnumas.

Skirtingus žanrus ir tematiką vienijo tos pačios idėjos, kurias visą gyvenimą V. Krėvė siekė įkūnyti savo kūriniuose.

Padavimai

Tautinės praeities didingumas atsispindi veikėjų pasiaukojimą ir drąsą apdainuojančiame padavime „Milžinkapis“. Jo herojus – bajoras Mykis ir keturi jo sūnūs, aukščiausio dvasinio atsidavimo Tėvynei pavyzdžiai, kovotojai su kryžiuočiais, lietuviškų šaknų ir didingo praeities sapno gynėjai.

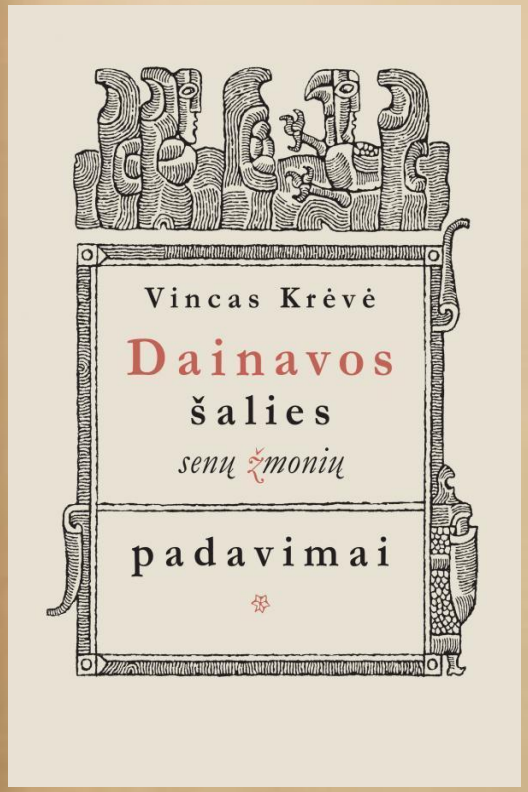

Vincas Krėvė „Dainavos šalies senų žmonių padavimuose“ sukūrė gyvą, įvairiabriaunį priešistorinės, legendinės mūsų tautos praeities vaizdą. Rašytojas pasitelkė neišsememus kalbos lobius ir sukūrė tiek idėjomis, tiek kalbos raiška išskirtinį klasikos veikalą.

Proza

Knygoje spausdinami lietuvių literatūros klasiko V. Krėvės kūriniai, kuriuose savitai interpretuojami mitologiniai, bibliniai siužetai. Tačiau V. Krėvei rūpi ne religinės dogmos, o žmogus, jo prigimtis, būties klausimai.

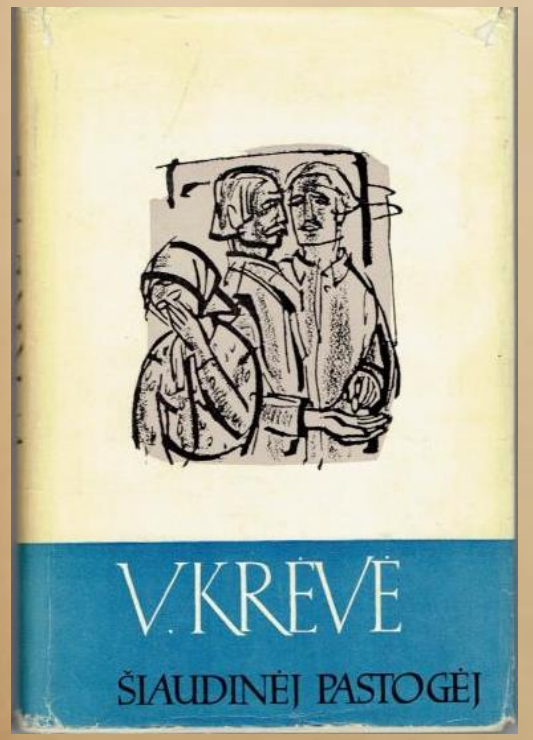

Vinco Krėvės rinkinyje „Šiaudinėj pastogėj“ apsakymuose vaizduojamas rašytojo jaunystės dienų Dzūkijos kaimas. Nors apsakymai yra paremti gana nereikšminga kasdieninės buities medžiaga, tačiau jie žavi nepaprastu aprašymo tikroviškumu, psichologiniu gilumu, detalių ryškumu, o vaizduojamieji asmenys iškyla kaip gyvi.

Proza, dramos

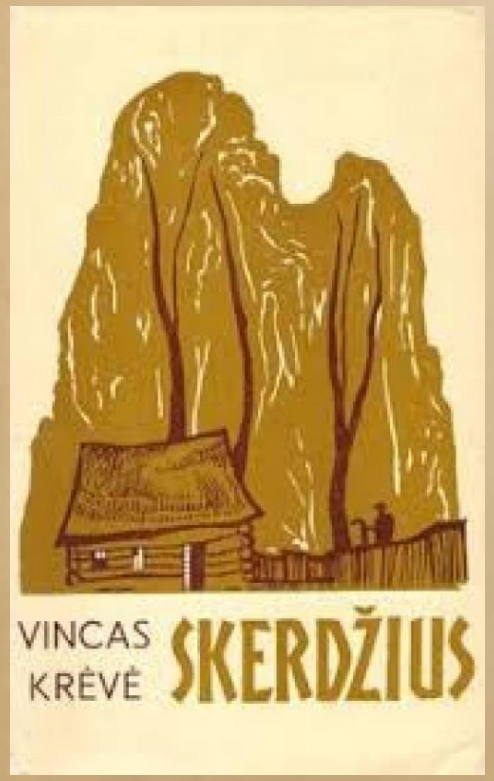

Savitos, įdomios gyvenimo filosofijos kupinas „Skerdžiaus“ Lapinas. Įstabi jo išmintis ir vaizduotė.

Į rinkinį įeina apsakymai „Antanuko rytas“, „Bobulės vargai“ „Silkės“, „Kūčių vakaras“ ir kt., atspindintys žmonių buitį, kasdienio gyvenimo pasaulį.

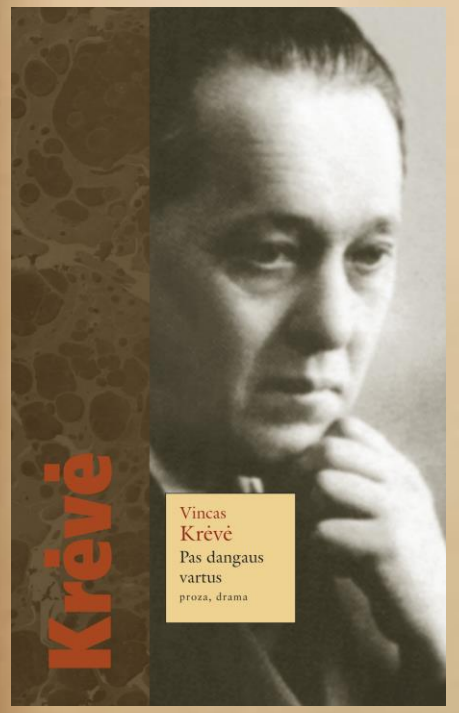

Aštuonioliktoji serijos „Lietuvių literatūros lobynas. XX a.“ knyga skirta Vinco Krėvės prozai (apsakymai) ir dramai „Skirgaila".

Paskutinė Krėvės apysaka „Pagunda“, buvo parašyta Amerikoje. Joje atskleidžiamos klastingos protų ir jausmų apdorojimo technikos, kurias sovietų diktatoriaus Stalino agentai panaudojo verbuodami prancūzų žurnalistą tarnauti komunistams.

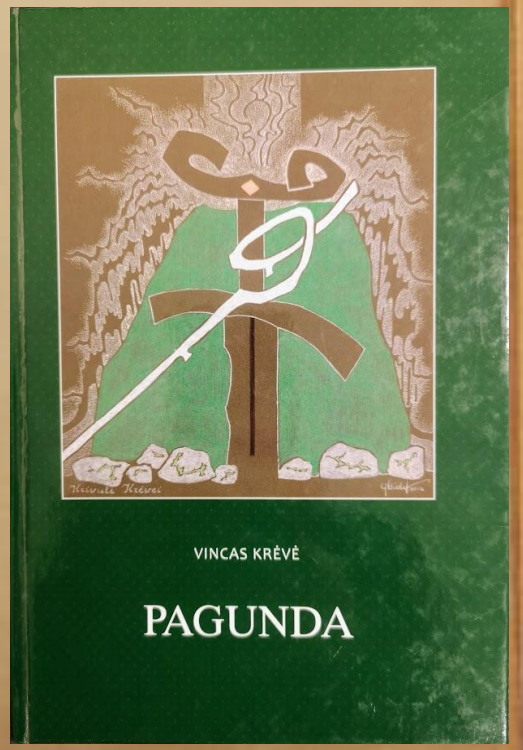

Dramos

„Skirgaila“ – tai pirmoji klasikinė lietuvių literatūros tragedija. Čia vaizduojamas XIV a. pab. Lietuvos valdovas Skirgaila ir to meto atmosfera – kultūrinė ir dvasinė.

Šarūnas – pagrindinis dramos veikėjas nėra labai teigiamas herojus. Jis valdingas, trokštantis garbės, maištingos dvasios.
V. Krėvė pirmasis lietuvių literatūroje pavaizdavo individualią (laisvą, išdidžią, dažnai vienišą ir nesuprastą) asmenybę, suabejojusią visuomeniniais idealais ir susitelkusią į savo problemas.

Apie rašytoją

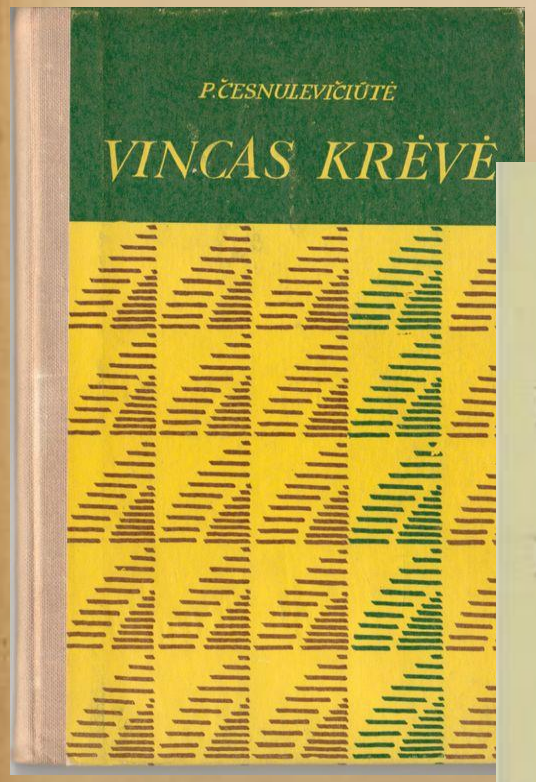

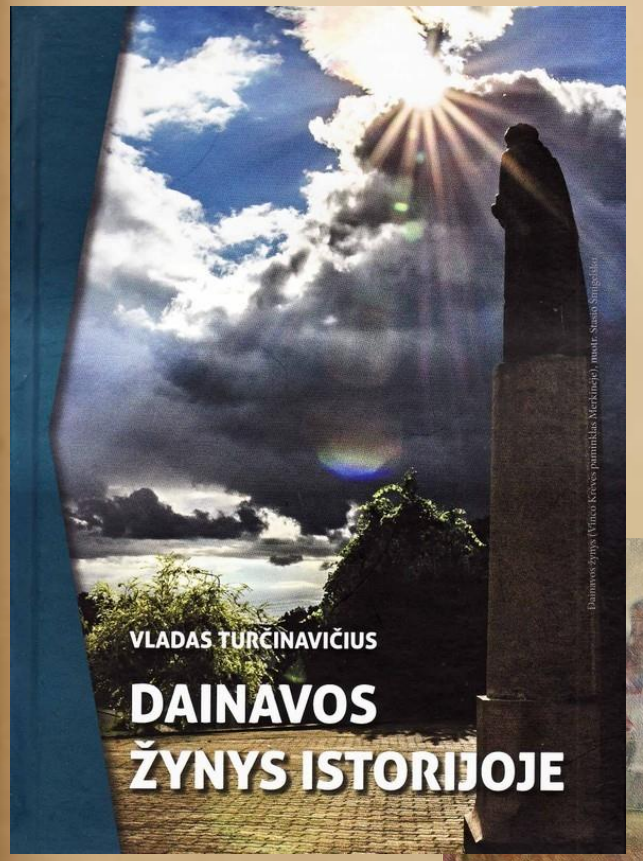

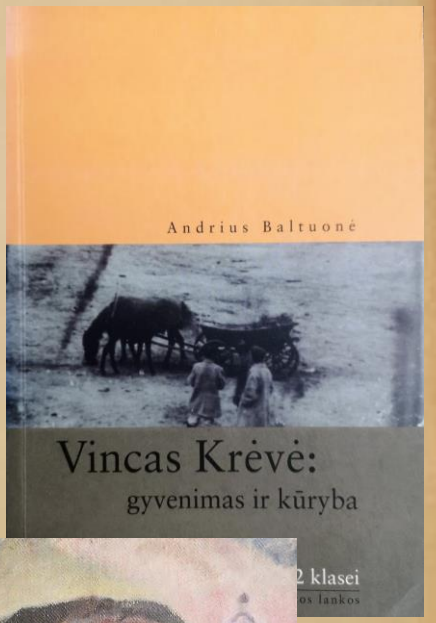

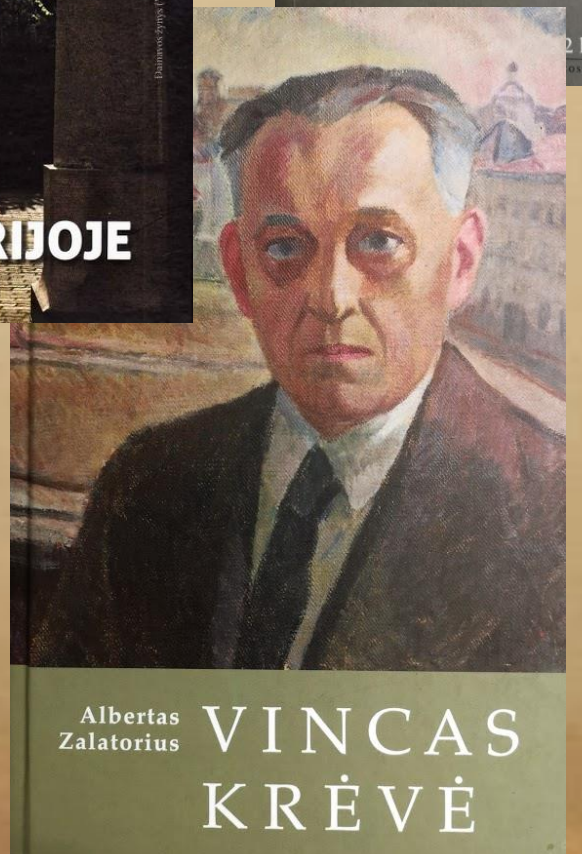

Naudoti šaltiniai :

Baltuonė A. Vincas Krėvė: gyvenimas ir kūryba. – Vilnius : Baltos lankos, 2003. – 111 p.
Krėvė V. Šarūnas. – Vilnius : Vaga, 1966. – 477 p.
Zalatorius A. Vincas Krėvė. – Vilnius : Lietuvių literatūros ir tautosakos institutas, 2003. – 521 p.
https://lt.wikipedia.org/wiki/Vincas_Kr%C4%97v%C4%97-Mickevi%C4%8Dius
https://www.vle.lt/straipsnis/vincas-kreve/
https://krevesmuziejus.lt/vincas-kreve-pagunda/
https://lmka.lt/vincas-kreve-politikos-liune-1920-1926/
http://www.studijoms.lt/vinco-kreves-kuryba.htm
https://potemes.lt/vincas-kreve-mickevicius-biografija-kurybos-bruozai-konspektas-kalbejimai-pastraipos/

Informaciją surinko ir skaidres sukūrė Rokiškio Juozo Keliuočio viešosios bibliotekos Lankytojų skyriaus vyresn. bibliotekininkė Alina Malcienė.